

Bij Open Deur nummer 2, februari 2010

In gesprek over: **De maaltijd**

Eten doen we iedere dag.

Afhankelijk van onze persoonlijke omstandigheden en onze eigen voorkeuren en mogelijkheden nemen we even snel een hapje, zitten we met ons bord op schoot bij de televisie of nemen we de tijd voor een uitgebreide maaltijd aan tafel, alleen of met ons gezin, of met meerdere mensen bij elkaar.

De Open Deur van deze maand schenkt aandacht aan een keur van aspecten rond het thema “de maaltijd”. Het sociale aspect, of de vreugde van het samen-eten, is het eerste wat daar uitspringt. Maar ook het vasten is een aspect bij “de maaltijd”; het vasten in de christelijke betekenis zowel als het vasten in andere geloofstradities. Dat is altijd verbonden met bezinning en gebed en met actieve betrokkenheid op anderen en de wereld. Wanneer we spreken over “de maaltijd vieren” hebben we het meestal over de symbolische maaltijd tijdens de kerkdienst, de viering. In de katholieke en protestantse kerk is de ‘Maaltijd van de Heer’, de Eucharistie of het Avondmaal, een sacrament: een teken waarin God aanwezig is.

- Vertel eens aan elkaar in deze gesprekskring hoe u meestal de maaltijden gebruikt en wat uw eetgewoonten zijn.
Bent u alleen of kunt u samen-eten?
Gaat u aan tafel of anders?
Hoe beleeft u de manier waarop u, in uw omstandigheden, de dagelijkse maaltijd gebruikt?

- TIP: Bespreek de inhoud van deze Open Deur eens met elkaar terwijl u samen van een maaltijd geniet. Dat hoeft niet duur en/of tijdrovend te zijn. Neem bijvoorbeeld allemaal iets mee. Leg dat mooi op een grote schaal en deel deze maaltijd met elkaar.

Tini Brugge besteedt aandacht aan het vasten in de christelijke traditie; lees haar artikel ‘brood en bonen’.

In alle christelijke kerken is de Veertigdagentijd voor Pasen de belangrijkste vastentijd.

Hoe ging dat vroeger? De grote schoonmaak begon in de maand februari, om klaar te zijn met Pasen. Het oude leven werd afgeschud met het carnaval. Binnen het Jodendom (zie ook het artikel van Esther Disveld) moest alle chammeets: alle spijzen die gist bevatten, uit het huis worden verwijderd voor Pesach.

- Herkent u nog iets van bovenstaande? Houdt u in februari nog grote schoonmaak in uw huis, in uw lijf, in uw eigen leven?
- Staan wij bij ons eten of ons vasten nog wel eens stil bij andere mensen die het niet zo breed hebben? Of bij honger en leed in de wereld en de aantasting van het milieu? Of bij alle overdadige consumptie en verspillende levensstijl?
Bespreek met elkaar wat deze vragen te maken hebben met vasten. Voelt u zich aangesproken door deze vragen? Waarom wel of waarom niet?
- Creatief: Om de maaltijd aan te kleden kunt u gebruik maken van de symboliek van verschillende planten. Dat kan heel eenvoudig door potjes met sneeuwkllokjes op tafel te zetten, zo mogelijk met de bolletjes. Zaden, pitten en bollen zijn de kern van leven. Ze bevatten alles wat kan uitgroeien tot een grote vruchtbom, een besdragende struik, een graangewas, een geurende bloem of genezend kruid.

TIP: besteed een deel van uw gesprekskring deze keer aan het maken van een creatieve schikking die ieder mee naar huis kan nemen om op eigen tafel neer te leggen in de februarimaand. Buig bijvoorbeeld rode kornoeljetakken in hartvorm, vlecht er klimoptakken in en eventueel al wat seizoensproducten: vroege bolgewassen, de bloem van de kerstroos als ze bloeit of winterjasmijn. Of neem grote, stevige bladeren van de klimop. Steek door het midden een bloem en zet die op een smalle vaas. www.kerkenmilieu.nl geeft meer tips.

Rond de maaltijd bestaan allerlei tradities en gewoonten. Bij ons thuis werd er voor de maaltijd een gebed uitgesproken en na de maaltijd werd er gedankt voor al het goede dat ons ten deel was gevallen. Er bestaan veel gebeden en dankzeggingen in vaste formuleringen, kindergebeden, en liederen. In het gezin van onze zoon pakken we aan het eind van de maaltijd elkaars handen vast en zingen: "Voor alle goede gaven Heer, zij U de dank en eer. Wij danken u voor 't dagelijks brood, kracht en gezondheid Heer. Amen". Onze kleindochter van 1,5 jaar vindt het prachtig! Zelf las ik in ons gezin aan het einde van de warme maaltijd altijd een verhaal voor uit de Bijbel.

Zie hierbij "een plaats aan tafel", pag. 8 en 9.

- Kent u ook een dergelijke traditie, zo'n vaste gewoonte? Hecht u daar zelf aan en waarom?
- Welke traditie zou u graag willen doorgeven aan de generaties na u?

Wanneer we spreken over "de maaltijd vieren" hebben we het meestal over de symbolische maaltijd tijdens de kerkdienst, de viering. In de katholieke en protestantse kerk is de 'Maaltijd van de Heer', de Eucharistie of het Avondmaal, een sacrament: een teken waarin God aanwezig is.

In veel kerken is dat een nogal plechtige gebeurtenis. In het vieren van de maaltijd danken christenen God; ze bevestigen het verbond dat God met de mensen is aangegaan, en gedenken de daden van Jezus tijdens zijn leven, zijn lijden, dood en opstanding.

In het artikel van prof. Maarten den Dulk over de maaltijd vieren (Open Deur, pag.10-13) wordt gesproken over de tafelgemeenschap van de vroege christelijke kerken. De gemeenteleden gaan ervan uit dat ze allen zijn genodigd aan de maaltijd van de Heer; Jezus is hun gastheer. Zij zijn zich ervan bewust dat er overal op aarde mensen van honger omkomen. Ze weten dat Jezus in zijn leven naar deze mensen toeging en hen brood en vissen te eten gaf. Als Gods Rijk neerdaalt op aarde, heeft iedereen genoeg. En door steeds weer samen de maaltijd van de Heer te vieren, werd hun verwachting en hoop op het komend Rijk van God gevoed.

- Viert u regelmatig de maaltijd van de Heer? Lees het artikel van den Dulk aandachtig door, en streep aan wat u hierin het meest aanspreekt. Doe dat in rust en stilte. Daarna kunt u uw bevindingen met elkaar delen.

Atie de Vos, gemeenteadviseur binnen de Protestantse Kerk Nederland, regio zuidoost

Contactpersoon voor een gratis abonnement op deze gespreksleidraad is mw. Jos Postma, telefoon (030) 880 1468, e-mail: j.postma@pkn.nl.

Voor een abonnement op *Open Deur, oecumenisch maandblad over vragen van geloven en leven, voor mensen binnen en buiten de kerken* kunt u contact opnemen met Boekencentrum Uitgevers. Tel. (079) 362 86 28, www.open-deur.nl

